

NOTA INFORMATIVĂ

**GENERALIZAREA PRACTICII JUDICIARE CU PRIVIRE LA EXAMINAREA
CAUZELOR DE ESCROCHERIE ȘI DELAPIDAREA AVERII STRĂINE**

(ART.190-191 COD PENAL).

Conform planului de activitate a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți pentru anul 2023, ținând cont de: actualitatea, importanța, infracțiunilor contra libertății, cinstei, demnității persoanei, proprietății publice și private, problemele ce vizează respectarea normelor legale ale Codului Penal și Codului de Procedură Penală a Republicii Moldova la judecarea cauzelor privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine, Direcția sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, a efectuat prezenta notă informativă, care cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice cu privire la examinarea cauzelor penale prevăzute de art.190 și art.191 Cod penal, pentru perioada anului 2022.

În vederea motivării actualității, importanței, tratării tematicii generalizării în cauză s-a ținut cont în primul rând de legislația națională a Republicii Moldova care abordează problema menționată, cât și cea internațională și anume:

1. Constituția Republicii Moldova;
2. Constituția Republicii Moldova; COMENTARIU, Editura ARC;
3. Codul Penal al Republicii Moldova Nr.985-XV din 18 aprilie 2002;
4. Codul penal al Republicii Moldova, COMENTARIU, cu modificările de pînă la 08 august 2003, Centrul de Drept al Avocaților, Chișinău 2003;
5. Codul de procedură penală al Republicii Moldova Nr.122-XV din 14 martie 2003;
6. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, COMENTARIU, Editura Cartier Juridic, Ediție apătrută cu Sprijinul Fundației Soros Moldova și al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Proiectul ” Centrul de Studii și Politici Juridice”.
7. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr.22 din 12 decembrie 2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel;

8. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr.13 din 16 decembrie 2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ C.P.P. de către instanțele judecătorești”;
9. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr.8 din 11 noiembrie 2013 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale”;
10. Legea nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;
11. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale;
12. TRATATA DE DREPT PENAL, Partea specială, Volumul I, Volumul II, Chișinău 2015, Autori: Sergiu BRÎNZĂ și Vitalie STATI.

Prezenta NOTĂ INFORMATIVĂ este efectuată în baza fișelor de evidență statistică a dosarelor penale aflate în procedură de examinare a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți și respectiv a deciziilor adoptate în ordine de apel și recurs în cauzele penale privind infracțiunile prevăzute de art.190 și art.191 Cod penal plasate în P.I.G.D, pe perioada anului 2022.

Aspecte generale privind infracțiunile contra patrimoniului.

Infracțiunile contra patrimoniului reprezintă grupul de infracțiuni prevăzute în Capitolul VI din Partea Specială Codului Penal al Republicii Moldova, fiind fapte socialmente periculoase, săvârșite cu intenție sau din imprudență, care prejudiciează – în mod exclusiv sau în principal – relațiile sociale cu privire la patrimoniu.

În terminologia legii penale, noțiunea de patrimoniu are exact același înțeles care îi este dat în terminologia dreptului civil: „totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive, strâns legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate,, (alin.(1) art. 284 Cod Civil al RM). În cazul săvârșirii infracțiunilor contra patrimoniului, anume patrimoniul (privit ca universalitate, ca unitate abstractă) constituie valoarea socială fundamentală vătămată sau periclitată prin aceste fapte.

Așadar, legea penală a considerat că pentru a ocroti patrimoniul se impune, întâi de toate, să fie protejată starea de fapt a bunurilor ce constituie patrimoniul, în sensul că acestea să fie menționate în starea și condițiile ce se aflau pînă la intervenția ilegală a infractorului, deoarece orice modificare a lor rezultată prin infracțiune face imposibilă ocrotirea efectivă a patrimoniului. În ipoteza în care bunurile și-au pierdut starea de fapt (de exemplu, au fost sustrate), orice valorificare a dreptului privitor la acestea devine irealizabilă. Tocmai modificarea prin mijloace ilegale a situației de fapt a bunurilor este trăsătura caracterizantă a infracțiunilor contra patrimoniului. Apărarea acestei situații pe toate căile juridice, inclusiv cele de drept penal, înseamnă, implicit, apărarea patrimoniului ca valoare socială.

Chiar atunci când o persoană nu are niciun bun actual, ea are totuși un patrimoniu, deoarece pentru a forma un patrimoniu este suficientă numai posibilitatea de a exercita drepturi. Este posibil ca o persoană să nu aibă decât datorii. Totuși, chiar în această situație ea va avea un patrimoniu, deși soldul, care va arăta valoarea patrimoniului, va fi unul

negativ. Nu trebuie de uitat că patrimoniul este o universalitate abstractă, universalitate care este independentă de componentele sale, adică de drepturile și obligațiile patrimoniale. Acestea pot să dispară, se pot mări sau micșora, așa cum activul și pasivul patrimoniului se poate diminua sau spori. Totuși, patrimoniul, ca entitate abstractă, independentă de elementele sale componente, rămâne același.

În fine, dar nu în ultimul rând, unul dintre elementele patrimoniului, și anume - dreptul de proprietate, un drept real tipic, este recunoscut ca drept fundamental al omului, prevăzut în tratatele și convențiile internaționale. Astfel, de exemplu, conform art.17 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, nimeni nu va fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa. De asemenea, potrivit art. 1 din Protocolul nr.1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale; nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale ale dreptului internațional.

Noțiunea de patrimoniu, privită ca universalitate ideală, este mult mai cuprinzătoare decât noțiunea de proprietate, incluzând, în afara expresiei sale juridice - dreptul de proprietate, toate celelalte drepturi reale, precum și drepturile de creanță, alături de obligațiile patrimoniale, precum și orice situație care prezintă chiar numai o aparență de drept. În același timp, nu putem face abstracție de faptul că proprietatea constituie chintesenta patrimoniului. Aceasta este explicația pentru care legiuitorul enumeră, la alin.(1) art.2 CP RM, printre valorile sociale fundamentale, ocrotite de legea penală împotriva infracțiunilor, tocmai proprietatea, nu însă patrimoniul.

Fiind reglementat de legea civilă, patrimoniul este apărât, în primul rând, prin mijloace de drept civil. În cazul faptelor, prevăzute de normele Capitolului VI din Partea Specială a Codului penal, patrimoniul este supus însă unor vătămări care fac necesară intervenția mijloacelor de drept penal. Toate aceste fapte sunt socialmente periculoase, pentru că aduc atingere unei valori sociale fundamentale și fac cu neputință circuitul civil. Împotriva acestora mijloacele de drept civil sunt neputincioase, deoarece se limitează la repararea prejudiciului, adică la refacerea activului patrimonial. Dar ele nu pot să prevină, prin represiune, repetarea unor astfel de fapte care creează starea de nesiguranță a proprietăților și de insecuritate a circuitului civil. De aceea, se impune incriminarea și sancționarea penală a faptelor de acest gen, fără să excludă, ci, dimpotrivă, să facă mai active mijloacele de drept civil de reparare a prejudiciului. Toate legislațiile penale moderne conțin reglementări ale faptelor infracționale care aduc atingere patrimoniului (proprietății), urmare firească a semnificației pe care o dobândesc relațiile sociale cu privire la patrimoniu (relațiile sociale de proprietate) pentru propășirea colectivității sociale și pentru activarea interesului cetățeanului la progresul acestei colectivități.

Aspecte generale privind infracțiunea de escrocherie (art.190 Cod penal al Republicii Moldova).

Din cele mai vechi timpuri, întreaga lume cunoaște infracțiunile contra patrimoniului, din mulțimea căror și face parte infracțiunea de escrocherie. Legislația penală a Republicii Moldova, ca și legislația mai multor țări moderne asigură în normele sale escrocheria, ca o formă de infracțiune contra proprietății. Însă, ca să apară în legislație, norme care privesc

răspunderea penală pentru anumite acțiuni, este nevoie de a studia premisele istorice care ar putea justifica atribuirea caracterului ilicit al acelor fapte.

Escrocheria a provenit de la cuvântul francez „escroquerie”, care se traduce ca înșelarea unei persoane prin mijloace frauduloase, în scopul obținerii unor profituri, adică faptă de escroc. Doctrina franceză nu a putut stabili sensul exact al infracțiunii date, dar totuși aceasta și-a exprimat opinia precum că ea se realizează prin intermediul unor fapte exacte.

Încă în Roma Antică, legiuitorul a dat o definiție a escrocheriei ca o metodă de sustragere a bunurilor. În dreptul roman principalul delict împotriva proprietății - furtum (furt) nu corespunde cu înțelegerea noastră de astăzi cu furtul sau inducerea în eroare.

În actele legislative ce apar mai târziu, escrocheria devine o infracțiune independentă. Legislația din 1845 a descris mai detaliat compoziția escrocheriei. I.Ia. Foinițki, menționa, că: “conceptul de escrocherie se reduce la acțiuni prin intermediul inducerii în eroare intenționate, pentru preluarea bunurilor altei persoane în scopuri proprii. Diferența de furt și jaf se exprimă în procesul de activitate, care constă în sustragere prin acțiunea de inducere în eroare”.

Astăzi, în Republica Moldova există unica lege penală, care a intrat în vigoare la 12.06.2003. În Capitolul VI “Infracțiuni contra patrimoniului” se regăsește art.190, în contextual acestui articol observăm, că legiuitorul s-a inspirat din art. 147 al Codului din 1961, dar actualmente în urma modificărilor LP 179 din 26.07.2018, articolul dat iarăși a fost modificat esențial: „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile” , unde au fost implementate o mulțime de noi termene, după cum avem:

1. Prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase
2. Prezentarea ca mincinoasă a unei fapte adevărate

În privința:

1. Naturii și calității substanțiale a obiectului
2. Actului juridic nul sau anulabil

Sau încheierea actului juridic prin comportament dolosiv sau viclean.

Obiectul juridic al infracțiunii – generic sau special – îl reprezintă valoarea socială ocrotită de normele penale corespunzătoare și relațiile sociale generate de aceasta.

Fiecare infracțiune are ca scop încălcarea, schimbarea sau distrugerea unor reguli stabilite de societate, interese sau alte bunuri publice. În știința dreptului penal ca un astfel de element al componenței unei infracțiuni se evidențiază obiectul. Se consideră, că sub noțiunea de obiect al infracțiunii se înțeleg relații sociale ce există obiectiv, indiferent de percepția umană, care sunt ocrotite de Codul penal.

În dreptul penal este prezentă o distincție în ceea ce privește mai multe categorii de obiecte ale infracțiunii, care se deosebesc prin diferite probleme teoretice, practice, determinarea gradului prejudiciabil, calificarea corectă. Doctrina penală cunoaște

următoarele categorii de obiecte: obiect juridic și obiect material, obiect juridic generic (de grup) și obiect juridic specific (special), obiect juridic principal și obiect juridic secundar.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.190 al Codului penal al Republicii Moldova are un caracter complex. Există mai multe definiții ale caracterului complex a obiectului juridic special, care în esență se reduce la faptul că pluriobiectualitatea, are loc atunci, când în același timp se încalcă mai multe obiecte juridice. Cu toate acestea, în cele mai multe cazuri, oamenii de știință nu dezvăluie sensul pluriobiectualității infracțiunii, dar formulează caracteristicile specifice în ceea ce privește anumite tipuri de infracțiuni.

”Unele infracțiuni contra patrimoniului au un caracter complex, adică, în momentul săvârșirii lor, spre exemplu, poate fi dăunată viața și sănătatea persoanei. În cazul acestor infracțiuni, obiectul juridic principal îl constituie relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile; obiectul juridic secundar îl constituie relațiile sociale cu privire la sănătatea persoanei”.

Pluralitatea (complexitatea) a infracțiunii de escrocherie prevăzute la art.190 CP RM, constă în faptul, că obiectul juridic principal îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile; obiectul juridic secundar îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimum necesar de încredere. E.S. Tenciov își exprimă opinia lui referitor la complexitatea infracțiunii de escrocherie: ” Specificul acestei forme de sustragere este condiționat de caracterul complex al obiectului ei juridic special. Atingerea adusă obiectului juridic principal – proprietății – se realizează pe calea încălcării libertății de manifestare a voinței de către proprietar sau alt posesor. Aceștia, fiind induși în eroare de către făptuitor, îi transmit valorile patrimoniale, considerând că făptuitorul are dreptul să le obțină”.

Obiectul juridic secundar al infracțiunii de escrocherie (art.190) al Codului penal al Republicii Moldova, îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimumul necesar de încredere.

Obiectul material al infracțiunii de escrocherie (art.190) al Codului penal al Republicii Moldova, poate fi explicat prin cuvintele d-lui S. Brînză: „Obiectul material există nu la toate infracțiunile, ci numai la acelea la care valoarea socială vătămată prin săvârșirea lor se proiectează (nu constă, nici nu se exprimă) într-o entitate materială (corporală)”.

Așadar, obiectul material al escrocheriei, ca și obiectul material al tuturor infracțiunilor săvârșite prin sustragere trebuie să fie sub formă fizică, trebuie să fie obiect real, material al lumii exterioare, existent în spațiu, create prin munca omului, trebuie să dispună de valoare materială și cost determinat, să fie un bun mobil și străin pentru făptuitor.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.190 din CP al RM are următoarea structură:

- 1) fapta prejudiciabilă constând din două acțiuni:
  - a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor;
  - b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în inducerea în eroare;
- 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv;
- 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Axându-ne pe dispozițiile art.190 al Codului penal al Republicii Moldova poate apărea o întrebare: de ce ne referim la acțiunea adiacentă în cadrul infracțiunii menționate? Art.190 CP RM sancționează anume pentru dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare, ci nu propriu-zis pentru faptul de inducere în eroare în scopul dobândirii bunurilor altei persoane. Acest joc de cuvinte, care din prima vedere nu este semnificativ, de fapt ne concentrează viziunea anume la locul acțiunilor adiacente care se exprimate inducerea în eroare, prin mai multe modalități. Corelația din cele două acțiuni (principală și adiacentă) se stabilește prin următoare forme:

- 1) Prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase.
- 2) Prezentarea ca mincinoasă a unei fapte adevărate

În privința:

- 1) Naturii și calității substanțiale a obiectului.
- 2) Actului juridic nul sau anulabil.
- 3) Sau încheierea actului juridic prin comportament dolosiv sau viclean.

Noțiunea de inducere în eroare are următoare definiție: este declararea a unei informații care se cunoștea de la bun început că este falsă, sau nedeclararea informației care trebuia să fie pronunțată, în scopul de a înșela persoana, în proprietatea sau posesia căreia se află bunul, pentru ca în așa mod a primi de la ea transmiterea bunului „cu bună credință” în folosul făptuitorului sau altei persoane. „Dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității sau în trecerea cu tăcere a realității, când are loc ascunderea faptelor și a circumstanțelor care trebuie comunicate în cazul săvârșirii cu bună-credință și în conformitate cu legea a tranzacției patrimoniale ”.

Spre deosebire de alte infracțiuni, care sunt supuse procesului fizic (operațional), în escrocherie modalitățile de acțiune poartă mai mult scop informativ, sau se bazează pe relații speciale de încredere care s-au dezvoltat între făptuitor și partea vătămată. Unele infracțiuni pot fi caracterizate printr-o combinație de operații fizice și informaționale. De exemplu, în cazul escrocheriei, inducerea în eroare poartă scopul informațional (acțiune adiacentă) pentru comiterea acțiunii fizice (acțiunea principală) – dobândirea bunului.

Pentru caracterizarea procesului de săvârșire a infracțiunii, adică a escrocheriei, se folosește expresia „prin inducerea în eroare”. Ceea ce, înseamnă că acele modalități menționate, poartă un caracter obligatoriu în calificarea infracțiunii stabilite la art.190 CP RM, și prezența lor este necesară pentru a stabili că infracțiunea este comisă în modul prevăzut de lege. Prin urmare, „inducerea în eroare” se referă la caracterul obligatoriu a infracțiunii studiate și stabilirea lui este necesară. Absența acestuia v-a indica imposibilitatea de calificare a infracțiunii ca fiind escrocherie.

Latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie - În conformitate cu art.17 CP RM putem cu siguranță afirma, că în cazul infracțiunii stipulate la art.190 din legea penală infractorul conștientizează caracterul prejudiciabil al infracțiunii și prevede urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv, dorind survenirea acestor urmări. Ca urmare, este indiscutabilă concepția, că doar intenția directă este tipul de vinovăție care poate fi conceput în ipoteza infracțiunilor săvârșite prin sustragere, în general, și a escrocheriei, în special. Este imposibil de perceput ca făptuitorul care dobândește ilicit bunurile altei persoane prin inducere în eroare și paralel cu asta să nu dorească survenirea prejudiciului pentru victime. În cazul infracțiunii de escrocherie,

făptuitorul mereu dorește urmările prejudiciabile, dorința care apare inevitabil în procesul desfășurării relațiilor dintre infractor și victimă.

factorul intelectual presupune reprezentarea deplină a conținutului, sensului și finalităților urmărite sau acceptate prin săvârșirea faptei, precum și prevederea întregii desfășurări cauzale a acesteia;

factorul volitiv este elementul psihic care impulsionează și comandă energia fizică a omului.

Latura subiectivă de asemenea îl constituie și *motivul infracțiunii*, sub înțelesul cărui se are în vedere acea motivație care îndeamnă făptuitorul în procesul executării faptei prejudiciabile. Când are loc infracțiunea de escrocherie motivul, de regulă, este de cupiditate. Este firesc acest lucru, deoarece scopul și motivul infracțiunii adesea poartă un caracter similar. În același timp motivul răspunde la întrebarea, ce o îndeamnă pe persoana să procedeze în așa mod, iar scopul la ce a tins persoana.

Subiectul infracțiunii de escrocherie - În conformitate cu art.21 din Codul Penal al Republicii Moldova, subiectul infracțiunii este considerată persoana fizică responsabilă care, în momentul săvârșirii infracțiunii, a împlinit vârsta de 16 ani. Art. 190 CP RM la alin. (2)-(5) prevede răspunderea penală pentru persoane fizice care au atins vârsta de 14 ani. Din cele menționate putem evidenția următoarele trăsături principale: Să fie responsabilă; Să fie persoană fizică; Vârsta minimă trebuie să fie de 16 ani, în unele cazuri menționate – 14 ani.

În afară de starea de responsabilitate și dobândirea vârstei de 16 ani, legea stabilește subiect special al infracțiunii de escrocherie: persoana care s-a folosit de situația de serviciu(art.190 alin.(2) lit.d)). Subiecții acestei infracțiuni sunt stabiliți la art.123 și art.124 CP RM. Este notabil faptul că astfel de escrocherii săvârșite cu folosirea situației de serviciu admit faptul, că infractorul fiind în calitatea de funcționar, predispune victima să creadă că se află în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, deși în realitate nu este împuternicit de exercițiul acestor atribuții. Dacă făptuitorul folosește atribuțiile sale de serviciu pentru săvârșirea unei escrocherii, infracțiunea săvârșită constituie un concurs ideal de infracțiuni (art.190 CP și art.327 sau 335 CP).

Caracterul moral al escrocului, în primul rând, se caracterizează prin faptul săvârșit. Fiind act conștient de comportament, infracțiunea este întotdeauna asociată cu trăsăturile morale și psihologice ale persoanei și într-o anumită măsură, exprimă esența personalității sale. În caracterul individual a escrocului mereu este prezentă tendința de a simula, de a imagina, de a trișa etc.

Aspecte generale privind infracțiunea de delapidarea averii străine (art.191 Cod penal al Republicii Moldova).

Infracțiunile reunite sub denumirea marginală de delapidarea averii străine după opinia lui I.O.Selivanov se numără printre cele mai frecvent atestate infracțiuni săvârșite prin sustragere. Cu toate acestea, gradul de pericol social al acestora este sporit. Deloc întâmplător, infracțiunile reunite sub denumi marginală de delapidarea averii străine se raportează la așa-numita „criminalitate a gulerelor albe”. Fiind cunoscute tuturor statelor cu economie de piață, aceste infracțiuni subminează încrederea formată între participanții la relațiile sociale cu privire la patrimoniul. În același timp, D.I. Skripnikov afirmă că

infracțiunile reunite sub denumirea marginală de delapidarea averii străine se caracterizează printr-o latență considerabilă. În realitate, numărul acestora este mult mai mare. Impactul alterant al infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de delapidare a averii străine se resimte nu doar în sfera relațiilor sociale cu privire la patrimoniu, dar și în așa domenii ca asistența socială, ocrotirea sănătății, educație, știință, cultură, deservirea socială a populației etc. În acest mod, cei care comit astfel de infracțiuni își îndreaptă privirile asupra acelor sfere sociale care le oferă posibilități pentru navuțire relativ rapidă.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.191 CP RM are un caracter multiplu: *obiectul juridic principal* îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile; *obiectul juridic secundar* îl constituie relațiile sociale cu privire la executarea corectă a atribuțiilor de administrare în privința bunurilor încredințate.

Obiectul material al infracțiunii specificate la alin.(1) art.191 CP RM îl reprezintă bunurile care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: 1) au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru faptuitor; 2) sunt încredințate de către o altă persoană în administrarea făptuitorului.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art. 191 CP RM are următoarea structură:

- 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de însușire ilegală, adică de sustragere;
- 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv a cărui mărime se situează între limitele: 25-2500 unități convenționale, și care nu are un caracter considerabil;
- 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.191 CP al RM este o infracțiune materială, considerându-se a fi consumată din momentul în care faptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau de a dispune ilegal de bunurile altuia la propria sa dorință.

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art. 191 CP RM se exprimă, în primul rând, în vinovăție sub formă de intenție directă. În afară de aceasta, la calificare este obligatorie stabilirea scopului special - a scopului de cupiditate.

În cazul infracțiunilor prevăzute la art.190 și 191 CP RM, intenția de a le comite comportă diferențe specifice: intenția de a săvârși sustragerea apare până la momentul transmiterii bunurilor către fătuitor (în cazul infracțiunilor prevăzute la art.190 CP RM) sau după acest moment (în cazul infracțiunilor specificate la art. 191 CP RM).

Subiectul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.191 CP RM este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani și care are calitatea specială de administrator.

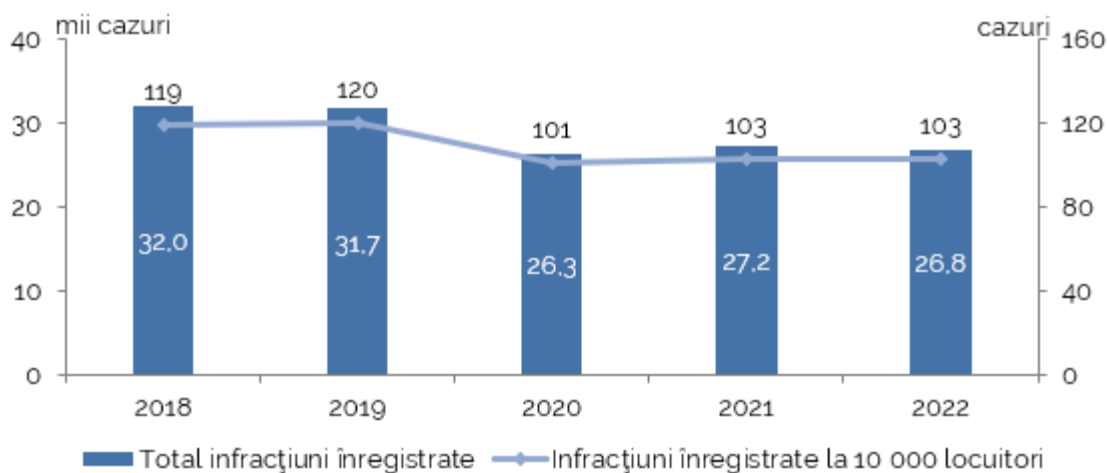
Așadar, în afară de calitățile generale, subiectul infracțiunii analizate trebuie să aibă calitatea specială de administrator. Prin „administrator” se înțelege persoana care vine în contact direct cu bunurile altei persoane, datorită atribuțiilor sale legate de păstrarea, prelucrarea, vânzarea, transportarea sau folosirea bunurilor. Dacă - fără a avea contact direct cu bunurile aparținând altei persoane, administratorul are dreptul de a da dispoziții cu privire la păstrarea, prelucrarea, vânzarea (livrarea), transportarea sau folosirea de bunuri - răspunderea i se va aplica în corespundere cu lit.d) alin.(2) art. 191 CP RM.

Nivelul infraționalității pe teritoriul Republicii Moldova pe perioada anului 2022, în coraport cu infracțiunile împotriva patrimoniului potrivit datelor Biroului Național de Statistică.

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în anul 2022, pe teritoriul Republicii Moldova au fost înregistrate 26,8 mii infracțiuni, în scădere cu 1,2% comparativ cu anul 2021 și cu 16,2% comparativ cu anul 2018. Rata infraționalității, în anul 2022, a constituit 103 infracțiuni la 10 mii locuitori (la nivelul anului precedent), comparativ cu 119 infracțiuni în anul 2018.

Figura 1. Rata infraționalității, 2018-2022

Fiecare a șasea infracțiune este din categoria celor excepțional de grave, deosebit de grave și grave.

Din infracțiunile înregistrate 16,3% au fost infracțiuni excepțional de grave, deosebit de grave și grave, inclusiv 2,7% au revenit infracțiunilor excepțional de grave și deosebit de grave, iar 13,6% celor grave. În ultimii 5 ani, s-a înregistrat o scădere a infracțiunilor deosebit de grave (-35,2%), a celor grave (-40,4%), mai puțin grave (-13,7%) și ușoare (-0,9%).

Nivelul infraționalității este mai mare în mediul urban.

Cele mai multe infracțiuni au fost înregistrate în mediul urban (60,8%). Fiecare a 3-a infracțiune a fost înregistrată în mun. Chișinău – 31,3%. Din numărul total de infracțiuni, în mun. Bălți au fost înregistrate 5,8% din total infracțiuni, în Cahul – 2,9%, Orhei – 2,8% și Ialoveni – 2,5%.

Aproape fiecare a patra infracțiune înregistrată a fost săvârșită în locuri publice (27,6%).

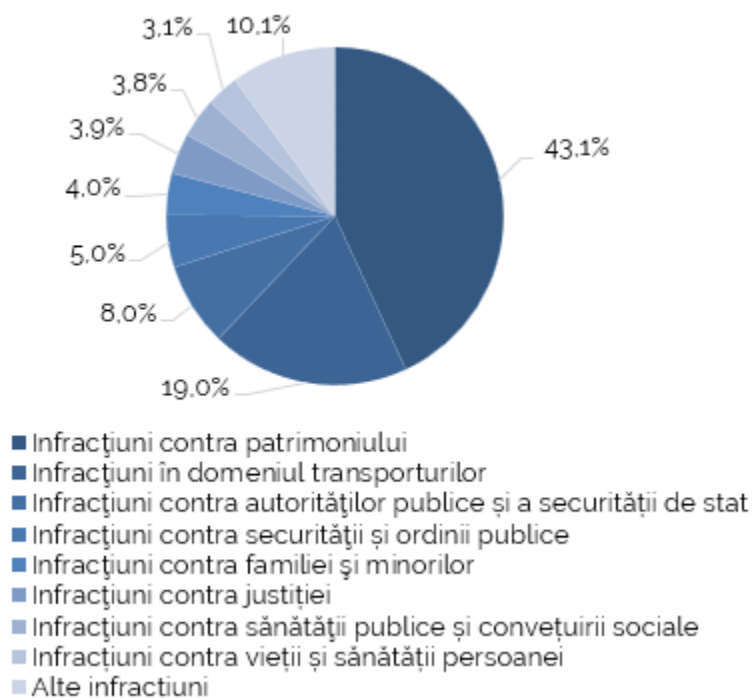
Totodată, din total infracțiuni înregistrate, cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor au fost înregistrate 104 infracțiuni, inclusiv: 23 cazuri de huliganism, 19 cazuri de vătămări intenționate și 6 cazuri de omor.

Fiecare a doua infracțiune este din categoria infracțiunilor contra patrimoniului, iar fiecare a cincea din domeniul transporturilor.

În structura infracțiunilor, fiecare a doua infracțiune înregistrată a fost contra patrimoniului (43,1%), după care au urmat infracțiunile în domeniul transporturilor

(19,0%), infracțiunile contra autorităților publice (8,0%) și cele contra securității și ordinii publice (5,0%).

Figura 3. Structura infracțiunilor înregistrate după categorii, în anul 2022

În anul 2022, creștere mai mare a fost înregistrată la categoria de infracțiuni informatice și la cele din domeniul telecomunicațiilor (de 2,9 ori). Infracțiunile de corupție în sectorul privat sau majorat, comparativ cu anul 2021, cu 19,0%. În același timp, au fost înregistrate mai puține infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică (-15,6%), infracțiuni ecologice (-12,0%), infracțiuni contra justiției (-8,7%).

De asemenea, în anul 2022, au fost înregistrate 705 infracțiuni săvârșite de către minori sau cu participarea acestora, ceea ce a constituit 2,6% din total infracțiuni înregistrate. Comparativ cu anul 2021, s-a atestat o creștere cu 1,4% a infracțiunilor săvârșite de minori, în special a infracțiunilor contra patrimoniului. La 100 mii copii în vârstă de 0-17 ani au revenit 126 infracțiuni comise de minori, comparativ cu 118 infracțiuni în anul 2018.

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în anul 2022, au fost înregistrate circa 13,5 mii persoane care au comis infracțiuni, cu 5,5% mai puțin comparativ cu anul 2021. La 10 mii locuitori au revenit 51,8 infractori. La 10 mii copii în vârstă de 0-17 ani au revenit 18,6 minori infractori.

Cel mai înalt nivel al infracționalității a fost înregistrat în rândul bărbaților – 92,1%, femeile constituind 7,9% în numărul persoanelor care au comis infracțiuni. La 10 mii femei au revenit 7,8 femei care au comis infracțiuni, iar în cazul bărbaților acest indicator a constituit 100,1 bărbați la 10 mii bărbați.

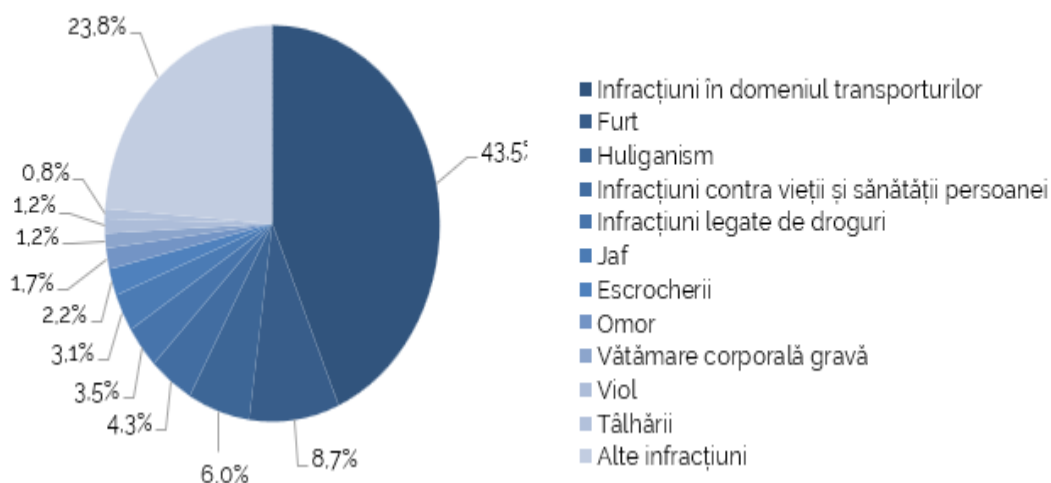
În comiterea infracțiunilor grave, femeile au fost implicate în proporție de 16,1% din totalul femeilor care au comis infracțiuni, comparativ cu 14,4% din bărbați. Bărbații care au comis infracțiuni au fost implicați mai mult în săvârșirea infracțiunilor în domeniul transporturilor, infracțiunilor contra patrimoniului și infracțiunilor contra securității și a

ordinii publice, iar femeile în săvârșirea infracțiunilor contra patrimoniului, inclusiv a furturilor.

Conform datelor Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, numărul persoanelor condamnate în primă instanță, în anul 2022, a constituit 8,4 mii persoane, sau în fiecare zi 23 persoane au fost condamnate. Comparativ cu anul 2021, numărul persoanelor condamnate în primă instanță a scăzut cu 27,1%. La 10 mii locuitori, în medie, au revenit 32,3 condamnați în primă instanță, comparativ cu 43,9 în anul 2021. La 10 mii femei au revenit, în medie, 3,6 femei condamnate comparativ cu 63,8 bărbați condamnați la 10 mii bărbați. Rata minorilor condamnați a înregistrat un nivel de 4,0 condamnați la 10 mii copii de 0-17 ani.

În majoritatea cazurilor, delicvenții au fost condamnați pentru infracțiuni în domeniul transporturilor – 43,5%, savârșirea furturilor – 8,7%, huliganism – 6,0%, infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei – 4,3%, infracțiuni legate de droguri – 3,5%.

Figura 8. Structura condamnaților după principalele categorii de infracțiuni, în anul 2022

Privațiunea de libertate, munca neremunerată în folosul comunității și condamnarea condiționată sunt principalele pedepse aplicate condamnaților în primă instanță.

În anul 2022, preponderent au fost aplicate următoarele pedepse: închisoarea – 3262 persoane (38,8%), munca neremunerată în folosul comunității – 2930 persoane (34,8%), condamnarea condiționată – 1567 persoane (18,6%), amenda – 649 (7,7%). În cazul minorilor, a predominat închisoarea (64,2%), condamnarea condiționată (18,6%) și munca neremunerată în folosul comunității (12,8%).

Analiza statisticii judiciare cu privire la examinarea în ordine de apel a cauzelor penale privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine.

În perioada anului 2022 în Curtea de Apel Bălți s-au înregistrat în procedură 157 cauze penale în ordine de apel privind infracțiunile de escrocherie și delapidare, dintre care au fost examinate 74 cauze, 83 cauze penale au rămas în rest pentru perioada anului 2022. Rezultatele generalizării privitoare la acest compartiment de infracțiuni, relevă că din

totalul de 74 cauze examinate, 9 cauze au rămas fără modificări, iar pe 64 cauze au fost emise hotărâri noi, în 1 cauză a fost remisă la rejudecare.

Datele privind examinarea cauzelor penale în ordine de apel privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine de către judecătorii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți.

1. **Ion Talpa** - 9 cauze aflate în procedură, 7 cauze examinate: 5 cauze hotărâri noi, 2 cauze fără modificări, 2 cauze rest.
2. **Svetlana Șleahțițki** – 15 cauze aflate în procedură, 9 cauze examinate: 9 cauze hotărâri noi, 6 cauze rest.
3. **Oxana Mironov** – 8 cauze aflate în procedură, 3 cauze examinate: 2 cauze hotărâri noi, 1 cauză fără modificări, 5 cauze rest.
4. **Gheorghe Scutelnic** – 17 cauze aflate în procedură, 7 cauze examinate: 6 cauze hotărâre nouă, 1 cauză - fără modificări, 10 cauze rest.
5. **Oleg Moraru** – 15 cauze aflate în procedură, 5 cauze examinate: 4 cauze hotărâri noi, 1 cauză fără modificări, 10 cauze rest.
6. **Viorel Pușcaș** - 30 cauze aflate în procedură, 10 cauze examinate: 9 cauze hotărâri noi, 1 cauză fără modificări, 20 cauze rest.
7. **Ala Rotaru** - 10 cauze aflate în procedură, 6 cauze examinate: 5 cauze hotărâri noi, 1 cauză fără modificări, 4 cauze rest.
8. **Ruslana Burdeniuc** – 13 cauze aflate în procedură, 7 cauze examinate: 6 cauze hotărâri noi, 1 - cauză fără modificări, 6 cauze rest.
9. **Dumitru Pușca** – 13 cauze aflate în procedură, 5 cauze examinate: 5 cauze hotărâri noi, 8 cauze rest.
10. **Angela Revenco** - 17 cauze aflate în procedură, 10 cauze examinate: 9 cauze hotărâri noi, 1 cauză rejudecare, 7 cauze rest.
11. **Ghenadie Liulca** – 10 cauze aflate în procedură, 5 cauze examinate: 4 cauze hotărâre nouă, 1 cauză fără modificări, 5 cauze rest.

Examinarea cauzelor penale în ordine de apel privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine de către Judecătoriile din circumscripția Curții de Apel Bălți.

Instanța de judecată	Total cauze aflate în procedură	Total cauze examinate	Fără modificări	Casat, hotărîre nouă	Rejudecare	Rest
Judecătoria Bălți, Sediul Central	67	37	6	30	1	30
Judecătoria Bălți, Sediul Sîngerei	11	7		7		4
Judecătoria Bălți, Sediul Fălești	5	3	1	2		2
Judecătoria Edineț, Sediul Central	12	4		4		8
Judecătoria Edineț, Sediul Ocnița	1					1
Judecătoria Edineț, Sediul Briceni	1					1
Judecătoria Edineț, Sediul Dondușeni	8	4	1	3		4
Judecătoria Soroca, Sediul Central	13	5		5		8
Judecătoria Soroca, Sediul Florești	3	1		1		2
Judecătoria Drochia, Sediul Central	22	8		8		14
Judecătoria Drochia, Sediul Glodeni	8	4	1	3		4
Judecătoria Drochia, Sediul Rîșcani	6	1		1		5
TOTAL	157	74	9	64	1	83

Examinarea cauzelor penale în ordine de recurs privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine de către judecătorii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți.

1. **A. Revenco** - 2 cauze aflate în procedură, 2 cauze examinate: 2 cauze rejudecare.
2. **Svetlana Sleahitki** – 1 cauză aflată în procedură, 1 cauză examinată: 1 cauză fără modificări.
3. **Oxana Mironov** – 1 cauză aflate în procedură, 1 cauză examinată: 1 cauză rejudecare.
4. **Oleg Moraru** – 2 cauze aflate în procedură, 2 cauze examinate: 1 cauză fără modificări.

Examinarea cauzelor penale în ordine de recurs privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine de către Judecătorile din circumscripția Curții de Apel Bălți.

Instanța de judecată	Total cauze aflate în procedură	Total cauze examinate	Fără modificări	Rejudecare	Rest
<i>Judecătoria Bălți, Sediul Central</i>	4	4	1	3	
<i>Judecătoria Soroca, Sediul Florești</i>	1				1
<i>Judecătoria Drochia, Sediul Glodeni</i>	1	1	1		
TOTAL	6	5	2	3	1

Practica judiciară cu privire la examinarea cauzelor de escrocherie și delapidarea averii străine (art.190-191 Cod penal) în Curtea de Apel Bălți pe perioada anului 2022.

I. Ca urmare a analizei și studierii deciziilor adoptate și pronunțate de către Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți, în cauzele penale privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine, *Colegiile Penale au conchis asupra netemeinicii concluziei judiciare a instanțelor de fond privind constatarea vinovăției aduse, cu condamnarea inculpaților ori la adoptarea soluțiilor, primele instanțe au dat o apreciere unilaterală aspectelor de fapt a cauzelor, iar ca rezultat constatarea greșită a aspectelor de drept, fapt ce au dus la emiterea pe cauze a unor soluții pripite și neîntemeiate, unde drept consecință de către instanța de apel în urma rejudecării cauzelor și aprecierii probelor, au fost pronunțate decizii de achitare.*

Astfel, spre exemplificarea celor notate, se reține că, prin sentința judecătorei XXX, sediul XXX din 23.12.2020, XXX a fost condamnat pentru faptul că, aproximativ la începutul lunii mai a anului 2016 deplasându-se la domiciliul lui XXX amplasat în mun. XXX str. XXX și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracter prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin inducerea în eroare a lui XXX, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, a dobândit de la ultima mijloace financiare în sumă de 2 200 dolari SUA (conform cursul BN la 01.05.2016 suma de 2 200 dolari SUA este echivalent a sumei de 43 340 lei RM), sub pretextul unui tratament medical de urgență feciorului ei, mijloace financiare pe care până în prezent nu le-a restituit, cauzându-i astfel părții vătămate XXX daune materiale în proporții considerabile în sumă totală de 43 340 lei, fiindu-i stabilită pedeapsa în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar pentru femei, din momentul reținerii; de la XXX s-a încasat în contul părții vătămate XXX 43 340 lei – prejudiciul material; 15 000 lei – prejudiciul moral și 2000 lei – cheltuielile pentru asistența juridică.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 mai 2021 a fost respins apelul declarat de avocatul XXX în numele inculpatei XXX și menținută sentința fără modificări.

Ulterior, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2021 a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul XXX în numele inculpatei XXX, casată total decizia instanței de apel, în cauza penală privind-o pe XXX și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

După rejudecarea cauzei, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți 12 aprilie 2022 apelul avocatului XXX declarat în interesele inculpatei XXX împotriva sentinței Judecătorei XXX, sediul XXX din 23 decembrie 2020, s-a admis, cu casarea sentinței, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care: în temeiul art. 390 alin. (1) pct. (3) Cod de procedură penală al RM, s-a dispus achitarea lui XXX de sub învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, măsura preventivă sub formă de arest preventiv aplicată în privința lui XXX prin sentința Judecătorei XXX, sediul XXX din 23 decembrie 2020 s-a revocat; asupra acțiunii

civile înaintată de către XXXX împotriva inculpatei XXX, instanța de apel nu s-a pronunțat.

Adotînd soluția pe caz, Colegiul penal a conchis, că prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor art. 101 alin. (1), art. 384 alin. (3), art. 385 alin. (1), art. 389 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură penală, iar concluziile primei instanțe cu privire la condamnarea inculpatei sunt neîntemeiate și neprobate, or instanța de fond nu a luat în considerare, că fapta acesteia nu întrunește elementele infracțiunii, astfel concluziile instanței de fond referitor la materialul probator nu au fost examinate detaliat prin prisma pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a considerat, că prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce guvernează speța dedusă judecății, argumentele invocate de partea apărării precum și probatoriului anexat la materialele cauzei penale în acest sens or, instanța de apel, ținând cont de prevederile art. 24, 27, 99-101 ale CPP, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, prin prisma admisibilității, pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, a conchis că din probele administrate la materialele dosarului rezultă, că vinovăția inculpatei XXX în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Codul penal și anume: escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, determinat de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, nu a fost constatată, iar fapta acesteia nu întrunește elementele infracțiunii nominalizate.

Colegiul penal la adoptarea soluției de achitare, a menționat faptul, că probele prezentate de acuzare au confirmat cert doar faptul primirii banilor de către XXX în sumă de 2200 dolari SUA, locul primirii și circumstanțele primirii acestor bani de către inculpată, fapt confirmat prin declarațiile părții vătămate, a martorului și a probelor scrise, însă nici una din probele cercetate și prezentate de acuzare nu au confirmat inducerea în eroare a victimei, prezentarea ca adevărată a unei fapte minciunoase sau invers, cu atât mai mult comportamentul dolosiv sau viclean a lui XXX. Instanța de apel nu a admis probele cercetate în cadrul ședințelor de judecată drept probe pertinente concludente și utile în confirmarea vinovăției lui XXX, stabilind astfel Colegiul penal faptul transmiterii banilor, circumstanțe care de fapt nu au fost respinse de inculpată pe parcursul urmăririi penale și examinării cauzei în instanță de judecată, însă toate aceste probe în coroborare confirmă existența unor relații civile și anume existența unor relații de împrumut și nu de escrocherie după cum a constatat prima instanță.

În sensul celor menționate, Colegiul penal a constatat, că prima instanță, la judecarea cauzei nu a ținut cont că, fapta incriminată inculpatei XXX a fost comisă la începutul lunii mai 2016, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018. Colegiul a mai notat faptul, că în acțiunile inculpatei au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment - începutul lunii mai 2016, nu erau prevăzute de legea penală. Astfel, Colegiul judiciar a atestat cu certitudine, că instanța de fond la adoptarea sentinței din 23 decembrie 2020 a neglijat prevederile art. 385 alin. 1) p. 3) CPP care prevăd, că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea. Or, din conținutul sentinței a rezultat, că prima instanță la examinarea

cauzei a dispus condamnarea inculpatei XXX în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, reținând fapta potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal și anume: „...urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin inducerea în eroare ..., prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, a dobândit de la ultima mijloace financiare în sumă de 2 200 dolari SUA .... cauzându-i astfel părții vătămate XXX daune materiale în proporții considerabile în sumă totală de 43 340 lei”.

Contrar celor expuse de instanța de fond în hotărârea adoptată la caz, Colegiul penal a apreciat că în cauza dată, din probatoriul administrat și cercetat se constată că XXX nu se face vinovată de săvârșirea infracțiunii de escrocherie, așa precum i-a fost imputată în actul de învinuire de către organul de urmărire penală.

Colegiul judiciar apreciind probele administrate din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității acestora a constatat că argumentele inculpatei precum că în acțiunile sale nu sunt întrunite elementele componente de infracțiune, făcând referire la faptul că au avut loc relații civile, au fost apreciate ca valabile și fundamentate. Reieșind din circumstanțele speței și din probele administrate, pretinsa parte vătămată nu a fost înșelată în nici un mod, nu a fost dusă în eroare de către inculpată, condiții necesare în cazul unui act de escrocherie, fiind evident faptul, că între XXX și pretinsa parte vătămată XXX existau raporturi juridice civile, nefiind dovedită latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii de escrocherie, iar litigiile dintre acestea urmau a fi soluționate într-un proces civil, fapt care a atras în mod incontestabil achitarea inculpatei, așa cum prevede art. 390 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală. Chiar dacă ar fi luată în considerație doar poziția acuzării și ignorată poziția apărării, pentru a delimita infracțiunea imputată lui XXX de niște raporturi juridice civile era necesar să fie demonstrat faptul, că la momentul primirii bunurilor inculpata a avut intenția de a nu-și exercita angajamentul asumat și care la acel moment a avut intenția de a însuși bunurile materiale (scopul de cupiditate), lucru ce nu a fost dovedit de către organului de urmărire penală. Or, după cum s-a constatat cu certitudine din declarațiile inculpatei XXX, părții vătămate XXX, cât și a martorului XXX, banii au fost transmiși inculpatei cu titlu de împrumut, fiind destinați pentru tratamentul copilului minor al inculpatei.

Totodată, din declarațiile respective, cât și din procesul-verbal de examinare a înregistrărilor audio din 11.03.2019 s-a constatat, că inculpata a recunoscut faptul luării cu împrumut de la partea vătămată XXX a sumei de 2 200 dolari SUA, însă din cauza dificultăților financiare a fost în imposibilitate de a-și onora obligația de restituire a împrumutului. În asemenea circumstanțe, instanța de apel a stabilit cert faptul, că XXX a primit de la XXX suma în mărime de 2 200 dolari SUA, cu titlu de împrumut, însă faptul dat nu constituie un temei pentru condamnarea lui XXX, întrucât în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că banii au fost primiți cu scop de restituire și nu de însușire după cum a indicat organul de urmărire penală. Cele constatate au confirmat existența unui drept cu caracter civil, iar existența unor documente, fiind probe în cauză penală, garantează în mod real dreptul pretinsei părți vătămate de a solicita despăgubiri, prin înaintarea acțiunii civile în instanța civilă.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2022 s-a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Bălți, XXX, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2022, în cauza penală privind-o pe XXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

II. În procesul judecării cauzelor penale în ordine de apel în ce privește infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine, s-a concluzionat că sentințele primelor instanțe au fost casate în latura pedepsei penale pe motivul blândeței ei în raport cu caracterul și gradul prejudiciabil al faptei comise și urmările survenite, acordându-se insuficientă relevanță prevederilor art. 61 CP ce se referă la scopul pedepsei penale, precum și celor de la art. 75 CP referitor la criteriile generale de individualizarea ei.

În acest sens este reținută cauza penală în privința lui XXX, care prin sentința judecătorească XXX, sediul XXX din 13 august 2021, XXX a fost condamnat pentru faptul că, la 09.12.2020 în intervalul de timp 10:00-11:00, aflându-se în mun. XXX, str. XXX în preajma Colegiului de transport, acționând în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, inducându-l în eroare pe minorul XXX, prezentându-i ca adevărată o faptă mincinoasă, precum că are nevoie de urgență să efectueze un apel telefonic, a intrat în posesia telefonului mobil a ultimului, de modelul "Xeomi Redmi Note 9 Pro", cu IMEI 1 nr. xxxx și IMEI 2 nr. xxxx, cu cartela telefonică SIM xxxxx, toate în valoare de 5840 lei, după care sub pretextul că are nevoie să copie un număr din automobilul din preajmă, manifestând un comportament dolosiv, a plecat cu telefonul mobil și urcând în automobil, imediat a părăsit locul faptei, astfel însușindu-l în mod ilegal. În continuare, XXX s-a deplasat în Filiala Companiei „XXX” SRL, din mun. XXX, str. XXX, unde a înstrăinat telefonul mobil însușit, contra sumei de 2670 lei, astfel cauzând părții vătămate XXX un prejudiciu material în proporții considerabile, în valoare totală de 5840 (cinci mii opt sute patru zeci) lei; respectivele acțiuni fiindu-i încadrate la art. 190 alin. (1) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic anulabil, încheierea căruia este determinată de comportamentul dolosiv care a produs daune considerabile.

Tot el, la 17.12.2020 pe la ora 11:00, aflându-se în sat. XXX, r-nul XXX, acționând în scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui ZZZ, plecând la locul de trai a acesteia, unde a indus-o în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, precum că are nevoie să facă niște lucrări, iar soțul ei, care la acel moment se afla peste hotarele țării, i-ar fi permis să ia temporar în folosință, fereștrăul mecanic de modelul „Huzgvarna”, în valoare de 1300 lei și aparatul de sudat de modelul „КАЛИБР СВИ-220”, în valoare de 1125 lei, acțiuni însoțite de un comportament dolosiv, a intrat în posesia acestora, cu care a părăsit locul faptei, astfel însușindu-le în mod ilegal. În continuare, XXXX s-a deplasat în piața de mărfuri „Caraciobanu”, din mun. XXX, unde bunurile însușite le-a înstrăinat, astfel cauzând părții vătămate ZZZ un prejudiciu material în proporții considerabile, în valoare totală de 2425 (două mii patru sute două zeci și cinci) lei.

XXX prin sentința judecătorească XXX, sediul XXX din 13 august 2021 a fost recunoscut vinovat și condamnat: - pe art. 190 alin. (1) Cod penal, coroborat cu art. 364/1 alin. (8) CPP la 2 ani închisoare; - pe art. 190 alin. (1) Cod penal, coroborat cu art. 364/1

alin. (8) CPP la 2 ani închisoare; în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor numite, definitiv spre executare, fiindu-i stabilită pedeapsa de trei 3 ani închisoare, cu suspendare condiționată, conform art. 90 Cod penal, a executării ei pentru perioada de probațiune de 2 ani, obligându-l în corespundere cu art. 90 alin. (6) lit. a) Cod penal să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent. Prin sentință s-au admis acțiunile civile inițiate de părțile vătămate, cu încasarea de la XXX în beneficiul lui XXX - 5 840 lei cu titlu de prejudiciu material și 1 000 lei prejudiciu moral; ZZZ - 2 425 lei cu titlu de prejudiciu material și 1 000 lei prejudiciu moral.

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți prin decizia adoptată la 15 iunie 2022 a admis apelul procurorului în procuratura Sîngerei, XXX, declarat împotriva sentinței judecătorei XXX, sediul XXX din 13 august 2021, în cauza lui XXX, cu casarea ei și pronunțarea unei soluții noi, potrivit modului, stabilit pentru prima instanță, prin care XXX a fost condamnat: - pe art. 190 alin. (1) Cod penal, coroborat cu art. 364/1 alin. (8) CPP, la 2 (doi) ani închisoare; - pe art. 190 alin. (1) Cod penal, coroborat cu art. 364/1 alin. (8) CPP, la 2 (doi) ani închisoare, în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor numite, i s-a stabilit pedeapsa închisorii pe termen de 2 (doi) ani 6 (șase) luni. În corespundere cu art. 84 alin. (4) Cod penal, în termenul pedepsei numite, s-a inclus durata pedepsei executate parțial, stabilită prin sentința judecătorei XXX, sediul XXX din 27.09.2021, definitiv spre executare fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe termen de 3 (trei) ani 6 (șase) luni cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei penale urmând a fi calculat din data reținerii lui XXX, cu păstrarea în privința lui a dispozițiilor de căutare stabilite prin încheierea din 04.05.2022. Dispozițiile sentinței privind încasarea de la XXX în beneficiul părților vătămate XXX - 5 840 lei cu titlu de prejudiciu material și 1 000 lei prejudiciu moral; ZZZ - 2 425 lei cu titlu de prejudiciu material și 1 000 lei prejudiciu moral, s-au păstrat fără modificări.

La temeinicia soluției adoptate, Colegiul a reținut examinarea cauzei de către prima instanță în procedura simplificată prevăzută la art. 364¹ CPP, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, recunoscute și acceptate de către inculpatul XXX la judecarea în fond a cauzei penale, în corespundere cu alin. (3) a respectivei norme, prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, prin care a recunoscut în totalitate fapta indicată în rechizitoriu și încadrarea ei juridică.

Deliberând asupra pedepsei penale ce a fost stabilită inculpatului, Colegiul penal a notat că, deși prima instanță s-a referit la principiul individualizării ei conform art. 75 Cod penal, reieșind din caracterul și gradul prejudiciabil a faptelor comise, personalitatea lui și circumstanțele cauzei ce-i atenuează sau agravează răspunderea penală, totuși nu a ținut în deplină măsură cont de precedentele lui condamnări, aplicându-i pedeapsa penală, nejustificat de blândă în ce privește nedispunerea ei spre executare, prin stabilirea în sensul art. 90 Cod penal a perioadei probațiunii. De aceea desființând în această parte sentința, Colegiul la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale pentru XXX a dat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75, 77 Cod penal, coroborate cu art. 364¹ alin. (8) CPP, ce determină scopul și criteriile generale de individualizare a ei, ținându-se cont de dreptul lui garantat de a beneficia reducerea cu 1/3 a pedepsei penale în cazul acceptării examinării cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale.

La stabilirea pentru inculpatul XXX a pedepsei, Colegiul a ținut cont de categoria infracțiunilor de el comise, care prin prisma art. 16 alin. (3) Cod penal fac parte din categoria celor mai puțin grave, urmările lor prejudiciabile survenite prin nerecuperarea daunelor cauzate prin infracțiune, eschivarea de la executarea pedepsei penale, precedentele lui condamnări, inclusiv pentru infracțiuni similare, pentru care a primit pedeapsa închisorii cu suspendare, care însă a fost insuficientă pentru a-l corecta, anterior fiind și liberat de răspunderea penală în temeiul amnistiei, însă continuându-și activitatea criminală, fapt ce denotă caracterul stabil al intenției criminale, ceea ce implică aplicarea pedepsei închisorii, chiar dacă și-a recunoscut faptele comise, caracteristica pozitivă la locul de trai, nefiind la evidența medicului narcolog și psihiatru.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2022 s-a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata XXX, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 15 iunie 2022, în privința inculpatului XXX, ca fiind peste termen.

III. Analiza practicii judiciare a Curții de Apel Bălți pe perioada anului 2022, pe categoria infracțiunilor de escrocherie și delapidarea averii străine denotă și faptul că, în procesul aplicării actului de amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova inițial, primele instanțe au interpretat și aplicat neuniform normele legale ce vizează aplicabilitatea actului de amnistie. Însă, ca rezultat al uniformizării practicii judiciare, s-a atestat aplicarea corectă a legislației cu privire la actul de amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, unde în corespundere cu art.389 alin.(4) pct.2) CPP, art.107 alin.(1) CP, inculpații s-au liberat de la executarea pedepsei în temeiul art.2 al Legii nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Spre exemplificarea aspectelor enunțate este reținută cauza penală în privința lui XXX care prin sentința judecătoreiei XXX, sediul XXX din 30 martie 2022 a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) CP RM, cu încetarea procesului penal, în temeiul art.2 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova; s-a admis acțiunea civilă în latura prejudiciului material înaintată de către partea civilă XXX în sumă de 30000 lei, și s-a dispus încasarea ei din contul inculpatului XXX în beneficiul părții civile XXX; s-a admis parțial acțiunea civilă în latura prejudiciului moral înaintată de către partea civilă XXX în sumă de 5000 lei, și s-a dispus încasarea ei din contul inculpatului XXX în beneficiul părții civile XXX.

Pentru a se pronunța în sensul celor expuse instanța de fond a reținut, că inculpatul XXX, acționând în mod intenționat și urmărind scopul comiterii unei infracțiuni de escrocherie, adică dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, și care a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean ce a produs daune în proporții considerabile, conștientizând caracterul social periculos al acțiunilor sale și dorind aceasta, dându-și seama de faptul că prin acțiunile sale intenționate sustrage averea altei persoane și dorind aceasta, a comis fapta ilegală descrisă supra în următoarele circumstanțe: XXX, la 04.12.2019 aproximativ la orele 19.00 aflându-se în apartamentul nr.xxx din str.XXX mun.XXX, sub pretextul împrumutului pentru o perioadă scurtă de timp a acordeonului de

model Weltmeister „Supita 2”, a dus în eroare despre reala returnare a bunului respectiv pe cet.XXX, și a însușit ilegal bunul în cauză, nerestituindu-l până în prezent părții vătămate, cauzându-i o daună materială în proporții considerabile în mărime de 30000 lei.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 iunie 2022 s-a decis admiterea apelului declarat de către procurorul în Procuratura mun.XXX, XXX împotriva sentinței Judecătorei XXX, sediul XXX din 30 martie 2022, în cauza penală privind învinuirea lui XXX în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) CP, sentință care s-a casat parțial, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care XXX s-a constatat vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) CP, cu aplicarea art.364/1 alin.(8) CPP, cu numirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 6/șase/ luni. În baza Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, s-a liberat XXX de executarea pedepsei penale. În rest s-au menținut dispozițiile sentinței primei instanțe.

La temeinicia soluției adoptate, Colegiul penal reținând prevederile legale a art. art.415 alin.(1) pct.(2) CPP; art.409 alin.(1), (2); art.414 alin.(1),(4) CPP, art.107 alin.(1) Cod penal; art.389 alin.(4) CPP a ajuns la concluzia, că judecând cauza penală de învinuire a lui XXX în latura învinuirii aduse în baza art.190 alin.(1) CP, instanța de fond nu a respectat normele procesuale ce țin de adoptarea sentinței, concluzia instanței privind încetarea procesului penal în privința inculpatului XXX fiind una prematură și eronată.

Astfel, Colegiul a notat că, art.107 Cod penal, (1) stipulează că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art.166/1 alin.(2)-(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171-175/1, 201, 206, 208, 208/1 și 208/2.

La data de 24.12.2021 Parlamentul R.M. a adoptat Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova publicată în monitorul oficial sub nr.325-333 din 31 decembrie 2021. Conform prevederilor art.2 alin.(1) Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova publicată în monitorul oficial sub Nr. 325-333 din 31 decembrie 2021, procesul penal încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei legi pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 5 ani.

Astfel, instanța de fond a atestat că în speță sunt întrunite condițiile stabilite la art.2 alin.(1) Legea nr.243 din 24.12.2021, întrucât fapta a fost comisă până la adoptarea Legii menționate, iar pedeapsa maximă, ce poate fi aplicată pentru comiterea acesteia constituie închisoarea pe termen de până la 3 ani. În temeiul alin.(2) a art.3 legea precitată, încetarea procesului penal conform alin.(1) are loc cu acordul scris al persoanei învinuite sau inculpate.

Colegiul a notat că, potrivit cererii anexate la materialele cauzei, s-a atestat că inculpatul a solicitat aplicarea Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Astfel, instanța de judecată a atestat prezența acordului scris al inculpatului privind încetarea

procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei. În urma celor menționate, instanța de fond a considerat că în speță sunt întrunite și condițiile statuate la art.2 al Legii nr.243 din 24.12.20121.

În concluzie, conducându-se de condițiile speciale privind aplicarea Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instanța de fond a constatat că în prezenta speță acestea sunt pe deplin întrunite, fiind posibilă încetarea procesului penal inițiat în privința inculpatului XXX pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal pe motivul intervenirii Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Deși instanța de fond a indicat prevederile art.389 CPP RM privind sentința de condamnare, în aspectul dat instanța de fond nu a ținut cont de aceste reglementări.

Instanța de apel în decizia adoptată reținând preverile legale art.389, cât și art.395 alin.(1) pct.2, 3) Cod de procedură penală, a menționat că instanța de fond la adoptarea soluției nu a stabilit pedeapsa inculpatului, fapt ce vine în contradicție cu prevederile procedurii penale privind adoptarea sentinței de condamnare.

Consecutiv, Colegiul penal la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale conducându-se de prevederile art.61 alin.(2), art.75 Cod penal a menționat că, inculpatul XXX nu are antecedente penale, este căsătorit, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, a recunoscut vina sa în faptele incriminate prevăzute de art.190 alin.(1) CP, a regretat de cele comise, a solicitat judecarea cauzei în ordinea prevăzută de art.364/1 al.8 CPP RM pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, având o atitudine critică față de faptele comise. Din aceste considerente Colegiul penal a considerat necesară numirea față de inculpatul XXX pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) CP RM a pedepsei sub formă de 6 luni închisoare, care la părerea Colegiului penal pedeapsa numită a fost corespunzătoare gradului prejudiciabil al faptelor comise de inculpat și circumstanțelor cauzei, corespunde normelor legale și va contribui la atingerea scopurilor pedepsei penale și va fi suficientă pentru corectarea și reeducarea inculpatului, în scopul prevenirii comiterii altor infracțiuni, precum și pentru restabilirea echității sociale.

Totodată, Colegiul penal a reținut, că prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.307-IX din 29.12.2021 a fost promulgată Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care potrivit art.1 din Legea numită stabilește, că prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2-5, 7, 8.

În ședința instanței de fond inculpatul XXX a recunoscut vina în cele comise și a exprimat acordul privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia și a solicitat încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, cererile fiind susținute și de avocatul XXX.

Instanța de apel reținând prevederile art.2 alin.(1), (3) a Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în situația stabilită pe caz privind comiterea de către inculpatul XXX a infracțiunii privind escrocheria, potrivit învinuirii aduse, la data de 04.12.2019, a

considerat că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie nu au existat în privința inculpatului.

Fiind accesată baza de date a hotărârilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nu s-a atestat contestarea cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel din 08 iunie 2022.

IV. Colegiile penale ale Curții de Apel Bălți în procesul examinării cauzelor penale privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine au reținut și temeuri de legalitate și temeinicie a soluțiilor instanțelor de fond adoptate în cazurile infracțiunilor enunțate mai sus.

Sub aspectul celor conchise este menționată sentința judecătoreiei XXX, sediul XXX din 07 aprilie 2022 prin care XXX a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art.190 alin.(2) lit.b) CP și în baza acestei legi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitate legată de gestionarea bunurilor pe termen de 3 ani. În baza art.389 alin.(4) pct.2) CPP și art.107 alin.(1) CP, XXX a fost liberată de executarea pedepsei, în baza art.2 al Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Măsura preventivă aplicată prin încheierea Judecătoreiei XXX, sediul XXX din 04 februarie 2022 sub formă de obligațiune de nepărsire a țării, precum și măsurile de căutare a inculpatei XXX, s-au menținut până la definitivarea sentinței. S-a admis integral acțiunea civilă înaintată de către partea civilă XXX privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, dispunându-se încasarea din contul inculpatei XXX în beneficiul lui XXX a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 36000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 10000 lei.

Adoptând sentința în cauză prima instanță a reținut că, XXX, la 28.08.2019 până la 29.08.2019, acționând în comun acord cu altă persoană nestabilă de către organul de urmărire penală, cu intenție unică îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, știind despre faptul, că XXX oferă pentru folosirea temporară compactorul de nisip, care aparține lui cu drept de proprietate și cunoscând că ultimul anterior a avut discuții, prin intermediul telefonului mobil, privind posibilitatea transmiterii utilajului dat cu altă persoană nestabilă de gen masculin, care l-a indus în eroare pe Moraru Iurie prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii actului juridic nul, și anume că el are nevoie să închirieze compactorul de nisip pentru efectuarea reparației la locuința sa, XXX, la data de 29.08.2019, între orele 21:00-22:00, s-a prezentat pe adresa: mun.XXX, str.XXX, unde se păstra utilajul menționat supra, și în cadrul discuției cu XXX, prin inducerea în eroare a ultimului prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii și părților actului juridic nul, sub pretextul de a lua în folosință temporară compactorul de nisip, l-a convins că dânsa împreună cu persona nestabilă au nevoie reală de utilizare a compactorului în cadrul efectuării reparației, obținând încrederea părții vătămate prin încheierea actului juridic nul, adică contractului de închiriere a utilajului nr.117 din 29.08.2019 pe o durată de 3 zile, achitând prețul închirierii în sumă de 1200 lei și obligându-se să restituie bunul închiriat la 01.09.2019. Ca rezultat, XXX, fiind sub influența comportamentului dolosiv și viclean a XXX și persoanei nestabilite, adică fiind convins de faptul că aceste persoane vor executa clauzele contractului, a transmis XXX compactorul de model „Ammann ACR 68” nr.15008431, la prețul de 36000 lei, pe care ultima l-a preluat, neavând intenția de a restitui bunul primit, adică a dobândit ilegal compactorul, care a fost încărcat prin intermediul altei

persoane într-un automobil și transportat într-o direcție necunoscută, nefiind restituit la termenul stabilit astfel, cauzând lui XXX o daună în proporții considerabile în sumă de 36000 lei.

Acuzatorul de stat fiind dezacord cu sentința pronunțată în latura aplicării a actului de amnistie față de inculpată, a contestat-o cu apel, care prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022 s-a decis respingerea apelului declarat de către procurorul în Procuratura XXX, XXX, împotriva sentinței Judecătorei XXX, sediul XXX din 07 aprilie 2022, pronunțată pe cazul penal cu privire la acuzația adusă XXX în comiterea infracțiunii prevăzută de art.190 alin.(2) lit.b) CP, cu menținerea sentinței în cauză fără modificări.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul penal reținând prevederile legale a art.107 alin.(1) Cod Penal, art.1 alin.(1), (4), art.2 alin.(1), (4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare la 31.12.2021 a notat că, Legea nominalizată clar și cu precizie stipulează, că încetarea proceselor penale la faza de judecare a cauzei, în temeiul amnistiei, are loc cu acordul scris al inculpatului, iar în cazul în care acesta refuză încetarea procesului, instanța de judecată poate aplica actul de amnistie chiar și în lipsa cererii scrise din partea acestuia, cu condiția că în urma cercetării judecătorești a fost confirmată vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii (fiind necesară întrunirea de inculpat a criteriilor de la art.1 și ca acesta să nu cadă sub incidența art.6).

Potrivit art.389 alin.(4) pct.2) CPP, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit.a), b), c), e), f) și g) din Codul penal.

Prin prisma prevederilor legale menționate supra, Colegiul penal a constatat, că instanța de judecată a examinat cauza în fond și a cercetat baza probantă prezentată de către partea acuzării, prin prisma căreia a constatat faptul escrocheriei și a stabilit vinovăția XXX în comiterea infracțiunii incriminate. Stabilind vinovăția inculpatei și aplicându-i pedeapsa penală, instanța de judecată just a dispus liberarea XXX de la executarea ei în temeiul în temeiul art.389 alin.(4) pct.2) CPP și art.2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, lipsa cererii din partea inculpatei în acest sens neconstituind impediment pentru aplicarea actului de amnistie.

Privitor la alegația procurorului-apelant precum că art.8 al Legii nr.243 din 24.12.2021, prevede posibilitatea absolvirii inculpatului de la executarea pedepsei principale, însă nu și a pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, Colegiul penal a menționat, că art.8 din Legea menționată se aplică persoanelor, în privința cărora sentința de condamnare a devenit irevocabilă, circumstanță ce nu există în speța dată.

Portalul deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nu a atestat contestarea deciziei instanței de apel din 14 septembrie 2022 cu recurs ordinar de către părți.

CONCLUZII

În ultimii ani, Republica Moldova este angajată într-un amplu proces de reformare a sistemului judiciar în conformitate cu imperativele încadrării în Uniunea Europeană. Totodată, perfecționarea cadrului legal, căutarea noilor mijloace juridice adecvate pentru combaterea criminalității sunt impuse cu necesitate de creșterea indicelui cantitativ al infracțiunilor, sporirea nivelului de profesionalism și de organizare a grupurilor criminale, formele de manifestare a actului infracțional etc.

Problema este că într-un stat cu adevărat democratic, spre care aspiră să devină R.M., protejarea celor mai importante valori ale societății: persoana, viața, sănătatea, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea trebuie să aibă un caracter pragmatic și nu unul declarativ. Actualmente, organele puterii de stat menite să asigure valorile supreme în Republica Moldova întâmpină unele dificultăți, deoarece, după cum am menționat anterior, a sporit nivelul de profesionalism al activității criminale, iar mijloacele și tehnicile aplicate împotriva acesteia nu sunt întotdeauna în măsură să o combată.

Patrimoniul este o valoare socială de mare importanță și necesită de a fi ocrotită printr-o varietate de măsuri juridice și educative cu menirea de a ordona și influența atitudinea membrilor societății față de patrimoniu. Dintre cele mai periculoase fapte contra patrimoniului o constituie infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine.

Periculozitatea socială a acestor prevederi este determinată de subiectul special al infracțiunii, care poate trece în folosul său bunurile care i-au fost date în administrare, în speranța că acel subiect este de bună-credință și demn de încredere.

Legislația națională, protejează patrimoniul prin toate mijloacele juridice, inclusiv de drept penal, de faptele socialmente periculoase care periclitează buna desfășurare a relațiilor sociale cu privire la patrimoniu.

Ocrotirea relațiilor patrimoniale a constituit și constituie o preocupare permanentă a oricărui stat de drept, îndreptat spre apărarea proprietății publice și private. Astfel, fiind o valoare socială de mare importanță, patrimoniul necesită a fi ocrotit printr-o varietate de măsuri juridice și educative cu menirea de a ordona și influența atitudinea membrilor societății față de acesta. Prin prisma analizei istorico-evolutive, am constatat că infracțiunea de escrocherie pe care o cunoaștem astăzi s-a dezvoltat de-a lungul timpului, și a suferit multe schimbări datorită evoluției societății contemporane.

În prezent, problema principală în procesul calificării infracțiunii care este prevăzută în articolul 190 CP RM, este problema distingării infracțiunii de escrocherie de alte infracțiuni (furt, jaf, delapidarea averii străine, luare de mită ș.a). De asemenea, în procesul investigării și judecării cazurilor care implică infracțiuni comise în sfera activității economice, inevitabil, apar probleme de delimitare acestor cu escrocherii și de calificare suplimentară în cadrul altor articole din Codul Penal. Rezolvarea corectă a acestora are o semnificație importantă teoretică și practică, astăzi problema escrocheriei este foarte relevantă.

În teoria generală a dreptului este stabilit, că orice sferă de activitate este reglementată de relații sociale. Prin urmare, infractorii, la momentul săvârșirii unei oricărei infracțiuni, în primul rând, atentează relațiile sociale, care sunt obiectul încălcării oricărei infracțiuni, inclusiv infracțiuni împotriva proprietății, în special, și a escrocheriei.

Ca unul dintre obiectivele Codului penal, legiuitorul a definit - protecția proprietății cetățenilor. În această privință, responsabilitatea statului este de a dezvolta un sistem global

de combatere a criminalității, inclusiv împotriva proprietății cetățenilor. Dar până acum guvernul nu a elaborat mecanisme eficiente de protecție a cetățenilor împotriva escrocheriei. Răspunderea penală pentru escrocherie este doar una dintre măsurile luate, care se ocupă de combaterea acestui flagel. Cu toate acestea, normele existente își pierd eficacitatea lor din cauza latenței față de infracțiunea menționată, complexitatea dovedirii faptelor și calificarea infracțiunilor date.

Situația criminală în Republica Moldova în ultimul timp, continuă să fie destul de complicată. Factorii economici, sociali, politici, morali și psihologici, au un impact negativ asupra siguranței personale și publice. Infracțiunile săvârșite prin sustragere sunt printre cele mai răspândite infracțiuni contra proprietății care tradițional se regăsesc în viața de zi cu zi.

Delapidarea averii străine este o infracțiune contra patrimoniului dificil de descoperit datorită calității speciale ale subiectului infracțiunii, ceea ce-i sporește gradul de pericol social. La săvârșirea delapidării averii străine, făptuitorul nu-și încalcă doar obligația de a nu aduce nicio atingere patrimoniului altuia, dar și obligația specială pe care o are în această privință, tocmai datorită posturii sale de administrator al aceluși patrimoniu.

Una din prioritățile actuale ale reformelor economice, politice și sociale din Republica Moldova este prevenirea și combaterea criminalității. În condițiile actuale, direcția prioritară a activității organelor de ocrotire a normelor de drept trebuie să fie prevenirea și combaterea infracțiunilor. Ea urmează să determine politica penală a statului la etapa ulterioară a reformei juridice.

Necesitatea obiectivă a dezvoltării acestei direcții de activitate a organelor de ocrotire a normelor de drept (în special în domeniul contracarării criminalității) este determinată de următoarele cauze general-sociale:

- 1) nivelul criminalității care vorbește despre imposibilitatea și lipsa de perspectivă a luptei cu ea doar prin metode de reprimare juridico-penală;
- 2) modificarea calitativă a criminalității, care se manifestă prin creșterea crimei organizate, a fenomenului corupției;
- 3) sporirea proporțiilor efectelor sociale, inclusiv a celor economice, drept rezultat al comiterii anumitor infracțiuni (atentarea la proprietatea privată);
- 4) apariția fenomenelor relativ noi, legate de personalitatea infractorului care exclud aplicarea reprimării juridice.

Prevenirea infracțiunilor este o direcție importantă a activității organelor de ocrotire a normelor de drept. Ideea precum că prevenirea criminalității trebuie să aibă prioritate față de politica represivă a societății, a fost expusă încă în antichitate, cu toate că realizarea ei practică a început nu demult.

În timp ce sancțiunea penală manifestă înrâurire asupra criminalității pe calea influenței asupra personalității infractorului, măsurile preventive sunt îndreptate spre înlăturarea sau neutralizarea cauzelor și condițiilor care generează criminalitatea. Din aceste considerente, activitatea preventivă este mai vastă după conținut, volumul măsurilor și subiecților care participă la ea, decât practica aplicării pedepsei penale.

Prin urmare, efectuând o analiză obiectivă și multiaspectuală a practicii judiciare pe marginea cauzelor penale privind infracțiunile de escrocherie și delapidarea averii străine, asupra sentințelor primelor instanțe din raza de activitate a Curții de Apel Bălți, în general se atestă respectarea normelor legale a Codului Penal și Codului de Procedură Penală a Republicii Moldova.

Însă se mai rețin cazuri, când în rezultatul aprecierii incorecte și în lipsa cercetării sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei s-a admis stabilirea de către primele instanțe a unor pedepse penale pentru faptele comise de către inculpați contrar prevederilor art.61 Cod penal și art.75 Cod penal, cât și a aplicării incorecte a Legii nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Primele instanțe urmează să țină cont de cele menționate în prezenta notă informativă și să examineze cauzele efectuând o cercetare multiaspectuală și obiectivă a circumstanțelor cauzei cu verificarea tuturor aspectelor de drept ce au importanță pentru justa soluționare a cauzelor penale, pentru adoptarea și pronunțarea sentințelor legale și motivate, în scopul efectuării unei justiții echitabile și imparțiale.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, și în scopul unei practici judiciare uniforme, avînd în vedere rezultatele generalizării în cauză,

SE PROPUNE:

A discuta nota informativă în cadrul ședinței operative a Colegiilor penale ale Curții de Apel Bălți.

A plasa prezenta notă informative pe Pagina-Web a Curții de Apel Bălți.

**Coordonator,
Judecător al Colegiului penal
al Curții de Apel Bălți**

Svetlana Șleahțiuki

**Executor, Specialist principal a
Direcției Sistemizare, Generalizare
a Practicii Judiciare și Relații cu publicul**

Mariana Șușu